

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Κριτήριο γραπτής ολιγόλεπτης δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Τάξη: ..... Τμήμα: ..... Σχολ. Έτος: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: .....

Βαθμός: ..... (αριθμητικώς)

..... (ολογράφως)

ΜΑΘΗΜΑ V

A. Κείμενο

Silius Italicus, poeta epicus, vir clarus erat. Septendecim libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat. Multos in illis locis agros possidebat. Silius animum tenerum habebat. Gloriam Vergili studebat ingeniumque eius fovebat. Eum ut puer magistrum honorabat. Monumentum eius, quod Neapoli iacebat, pro templo habebat.

B. Παρατηρήσεις

1. Στηριζόμενοι στο κείμενο να γράψετε δίπλα σε κάθε ερώτηση το γράμμα της αντίστοιχης απάντησης. Πέντε από τις προτάσεις που καταχωρίζονται στη στήλη των απαντήσεων δεν ανταποκρίνονται σε αντίστοιχες ερωτήσεις.

Ερωτήσεις

Απαντήσεις

1) ☐ <i>Eratne Silius Italicus poeta epicus an (= ή) tragicus?</i>	α) <i>Agri Sili in Graecia erant.</i>
2) ☐ <i>Suntne libri Sili de bello Punico secundo pulchri?</i>	β) <i>Epicus.</i>
3) ☐ <i>Ubi (= πού) Silius ultimis annis vitae suae se tenebat?</i>	γ) <i>Ultimis annis vitae suae in Campania se tenet.</i>
4) ☐ <i>Ubi agri Sili erant?</i>	δ) <i>Monumentum Vergili Romae iacebat.</i>
5) ☐ <i>Ubi monumentum Vergili iacebat?</i>	ε) <i>Certe. (= βεβαίως)</i>

- 6) *Studebatne Silius gloriae Vergili an Ovidi?* στ) *Vergili.*

- ζ) *Tragicus.*
 η) *Ovidi.*
 θ) *Neapoli iacebat.*
 ι) *In Campania.*
 ω) *In Campania erant.*

Μονάδες 3 (6 x 0,5)

2. Να κλίνετε τις παρακάτω λέξεις του κειμένου στον αριθμό και στο γένος που βρίσκονται. *ingenium, vir, clarus, illis, locis*

Ονομαστική					
Γενική					
Δοτική					
Αιτιατική					
Κλητική					
Αφαιρετική					

Μονάδες 3 (30 λέξεις x 0,1)

3. Να μεταφέρετε στην αντίστοιχη πτώση ή στο αντίστοιχο πρόσωπο του άλλου αριθμού τους κλιτούς τύπους των παρακάτω προτάσεων. Να μη θίξετε τις προτάσεις εκείνες οι οποίες, αν μετασχηματισθούν, δεν δίδουν αποδεκτό νόημα.

- α) *Eum ut puer magistrum honorabat.*
 β) *Illi agros in eis locis possidebant.*
 γ) *Poetas honorabat et eos fovebat.*
 δ) *Pueri magistrum amant et honorant.*
 ε) *Animus pueri tener est.*
 στ) *Eorum libri de bellis pulchri erant.*
 ζ) *Septendecim libri eius pulchri sunt.*
 η) *Multi poetae Vergili ingenium fovebant.*
 θ) *Monumentum eius pro templo habebat.*
 ι) *Ultimis annis in illis locis se tenebant.*

Μονάδες 5 (10 x 0,5)

4. Να γίνει συλλαβισμός των λέξεων της πρότασης που ακολουθεί:

Septendecim libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt.

Μονάδες 2

5. Να θέσετε το σημείο της μακρότητας ή της βραχύτητας πάνω από το φωνήεν της παραλήγουσας των παρακάτω λέξεων και το τονικό σημείο της οξείας στην συλλαβή που τονίζεται. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

α) *Italicus*: .....

β) *septendecim*: .....

γ) *secundo*: .....

δ) *possidebat*: .....

ε) *Vergili*: .....

στ) *ingeniumque*: .....

ζ) *fovebat*: .....

η) *magistrum*: .....

θ) *honorabat*: .....

ι) *Neapoli*: .....

Μονάδες 2 (10 λέξεις x 0,2)

6. Να επιφέρετε τις απαιτούμενες διορθώσεις, ώστε οι προτάσεις που ακολουθούν να είναι συντακτικώς και νοηματικώς αποδεκτές:

α) *Silius in septendecim libros de bello Punico secundo narrabat.*

β) *Vergilium fovebat et monumentum suum, quod Neapoli iacebant, pro templum habebat.*

γ) *Animus Sili tenera erat.*

δ) *Silius ingenium validam habebat.*

ε) *Vergili gloria studebat et poetas honorabat.*

στ) *Clari poetae magister populi sunt.* (populus, -i = λαός)

ζ) *Gloria Vergili magna apud antiquis Romanis erat.*

Μονάδες 5 (10 λέξεις x 0,5)

2. Κριτήριο γραπτής δοκιμασίας επί των ενοτήτων I-V

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Τάξη: ..... Τμήμα: ..... Σχολ. Έτος: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: .....

Βαθμός: .....(αριθμητικός)

.....(ολογράφως)

Παρατηρήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας από τις λέξεις που δίδονται μέσα στις παρενθέσεις τη λέξη που κάθε φορά απαιτείται, αφού τη μεταφέρετε στον κατάλληλο τύπο. Τα ρήματα με τα οποία θα συμπληρώσετε τα κενά να τεθούν σε ενεστώτα. Να προσέξετε ώστε οι προτάσεις να είναι νοηματικώς αποδεκτές.

α) *Poeta contra* ..... *repugnat et adversam fortunam* .....
(deploro, iniuria)

β) *Ovidius de* ..... *in* ..... (scriptito, epistula, terra)

γ) *Ovidius* ..... *plenas* ..... *scriptitat.* (epistula, querela)

δ) ..... *et* ..... *poetam excruciant.* (cura, miseria)

ε) *Ovidius poeta in* ..... *exulat.* (terra, gelidus)

στ) *Incolae de* ..... *gelida* ..... (narro, terra)

ζ) *Musae amicae* ..... *sunt.* (poeta)

η) *Epistulas plenas* ..... *scriptitat.* (querela, Roma)

θ) *Nos fortunam adversam* ..... *et iniuriae* .....
(repugno, deploro)

ι) *Vos* ..... *contra iniuriam* ..... (epistula, repugno)

Μονάδες 5 (20 λέξεις x 0,25)

2. Να θέσετε το σημείο της μακρότητας ή της βραχύτητας πάνω από το φωνήεν της παραλήγουσας των παρακάτω λέξεων και το τονικό σημείο της οξείας στην συλλαβή που τονίζεται. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας:

- α) *oppugnant* .....
- β) *navigat* .....
- γ) *patriam* .....
- δ) *insidias* .....
- ε) *renarrat* .....

Μονάδα 1 (5 λέξεις x 0,1)

3. Να μεταφραστούν στα Λατινικά οι προτάσεις:

- α) *Οι Έλληνες με δόλο κυριεύουν την Τροία.*
- β) *Ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία με τους συντρόφους του.*
- γ) *Στην Αφρική η Διδώ θεμελίωσε τη νέα πατρίδα της.*
- δ) *Η βασίλισσα αγαπούσε τον Αινεία.*
- ε) *Οι άνεμοι ανατάραζαν το πέλαγος.*

στ) *Ο Αινείας διηγούνταν στην βασίλισσα τα τεχνάσματα των Ελλήνων.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 3 (6 x 0,5)

4. Με τις ομάδες λέξεων που σας δίνονται να κατασκευάσετε ισάριθμες αποδεκτές προτάσεις, αφού τοποθετήσετε την κάθε λέξη στον κατάλληλο τύπο:

- α) *Aethiopia, ad, Neptunus, ora, urgeo, belua.*
- β) *Perseus, denique, navigo, Aethiopia, in.*
- γ) *Belua, hasta, Perseus, deleo.*
- δ) *Hostia, Neptunus, placeo, regius.*

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 2 (4 x 0,5)

5. Να διορθώσετε τα συντακτικά λάθη και να δικαιολογήσετε τις διορθώσεις σας:
- α) *Romani Vergilio honorabant ingeniumque eius fovebat.*
  - β) *Populus (=ο λαός) poetas claros amat et gloriae suae studet.*
  - γ) *Monumentum Vergili in Neapoli ¹⁵⁹ iacebat.*
  - δ) *Silius fovebat Vergilium ut pueri magistros suos.*
  - ε) *Multos in Campaniam agros Silius possidebant.*
  - στ) *Animus puerorum tenera est.*
  - ζ) *Magistri consultant pueris et animis eorum fovent.*
  - η) *Pueri claros poetas honorant et gloriam eorum student.*
  - θ) *Viri clari a pueris ¹⁶⁰ gloriae magnorum virum student.*
  - ι) *Incolae Campaniae industria (= φιλοπονία) inter vos certabant.*
  - ια) *Pueri iustitia amant et iniuriam repugnant.*
  - ιβ) *Silius ingenium Vergili fovebat et monumentum poetae pro templum habebat.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μονάδες 6 (12 x 0,5)

---

¹⁵⁹ Βλ. Μάθ. XXVIII, Παρ. 1.

¹⁶⁰ Βλ. σ. 64, υποσ. 11.

6. Να μεταφέρετε στην αντίστοιχη πτώση ή στο αντίστοιχο πρόσωπο του άλλου αριθμού τους κλιτούς τύπους των παρακάτω περιόδων:

α) *Vos magnifici estis.*

β) *In bello periculum propulsabat.*

γ) *Regina magnifica erat et tenerum amimum habebat.*

δ) *Pueri amicis suis consultabant.*

ε) *In maximo periculo eratis et amici vestri vos iuvabant.*

στ) *Eum ut puer magistrum honorabat.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 3 (6 x 0,5)

3. Κριτήριο γραπτής ολιγόλεπτης δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Τάξη: ..... Τμήμα: ..... Σχολ. Έτος: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: .....

Βαθμός: ..... (αριθμητικώς)

..... (ολογράφως)

ΜΑΘΗΜΑ VIII

A. Κείμενο

Gaius Plinius Cornelio Tacito suo salutem. Ridebis. Ego tres apros feroces cepi. «Ipse?» interrogabis. Ipse. Ad retia sedebam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillares; cogitabam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plenas tamen ceras habebam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitationis. Cum in venationibus eris, licebit tibi quoque pugillares adportare: videbis non Dianam in montibus sed Minervam errare. Vale!

B. Παρατηρήσεις

1. *apros feroces, retia vacua*: Να γραφούν η γενική, αιτιατική και αφαιρετική πτώση του πληθυντικού αριθμού.

Γενική	Αιτιατική	Αφαιρετική

Μονάδες 3 (12 λέξεις x 0,25)

2. *aliquid, ipse*: Να κλιθεί το ουδέτερο γένος και στους δύο αριθμούς.

Ενικός	Πληθυντικός	Ενικός	Πληθυντικός

Μονάδες 4 (20 λέξεις x 0,2)

3. *suo, tibi*: Να αναγνωριστούν γραμματικά οι τύποι:

.....
 .....
 .....
 .....

Μονάδες 2

4. *sedebam, errare*: Να γραφεί το τρίτο πρόσωπο ενικού και πληθυντικού αριθμού στην οριστική του ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα.

	Ενεστώτας	Παρατατικός	Μέλλοντας
γ' εν.			
γ' πληθ.			
γ' εν.			
γ' πληθ.			

Μονάδες 3 (12 λέξεις x 0,25)

5. Να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των λέξεων ή των προτάσεων που δίνονται:

- α) *stilus* είναι ..... στο ρήμα .....
- β) *aliquid* είναι ..... στο ρήμα .....
- γ) *etsi retia vacua* είναι δευτερ. .... πρόταση
- δ) *adportare* είναι ..... απαρέμ. που έχει θέση
 ..... του ρήματος .....
- ε) *Minervam* είναι ..... του .....

Μονάδες 5 (10 λέξεις x 0,5)

6. Να μεταφράσετε το απόσπασμα:

Etsi retia vacua, plenas tamen ceras habebam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitationis. Cum in venationibus eris, licebit tibi quoque pugillares adportare.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 3

4. Κριτήριο γραπτής ωριαίας δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Τάξη: ..... Τμήμα: ..... Σχολ. Έτος: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: .....

Βαθμός: ..... (αριθμητικώς)

..... (ολογράφως)

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ

A. Κείμενο

Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae uxoris Collatini, laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat. Populum concitat et Tarquinio imperium adimit. Liber iam populus Romanus duo consules, Iunium Brutum et Tarquinium Collatinum, deligere constituit.

B. Παρατηρήσεις

1. Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας, από τις λέξεις που δίδονται μέσα στις παρενθέσεις, τη λέξη που κάθε φορά απαιτείται, αφού τη μεταφέρετε στον κατάλληλο τύπο (τα ρήματα που δίδονται στις παρενθέσεις να τεθούν σε χρόνο ενεστώτα). Να δικαιολογήσετε την πτώση των ονομάτων καθώς και το πρόσωπο των ρημάτων που επιλέξατε. Να προσέξετε ώστε οι προτάσεις να είναι νοηματικός αποδεκτές.

α) *Milites* ..... *delictum* ..... *punire parabant*. (arma, hostis)

β) *Maritus Lucretiae* ..... *eum* ..... (culter, interficio)

γ) *Vos patriam et* ..... (libertas, perdo)

δ) *Milites Romani in* ..... *fortiter pugnabant et* ..... *propulsabant*. (bellum, hostis)

ε) *Populus Romanus filium regis ..... et .....
imperium adimit.* (punio, rex)

.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 5 (5 x 1)

2. Στις παρακάτω ομάδες λέξεων να υπογραμμίσετε τις παρείσακτες. Τι κοινό έχουν οι παρείσακτες λέξεις με τις υπόλοιπες λέξεις της ομάδας και ως προς τι διαφοροποιούνται από αυτές;

α) *septimum, regum, imperium, maestum, magnum, clarum, antiquum, magnificentum, possum.*

β) *eius, filius, ipsius, huius, illius, regius.*

γ) *perdit, laedit, aperit, extrahit, adimit, constituit, invenit.*

δ) *perdere, laedere, genere, adimere, constituere, deligere, vulnere.*

.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 2 (4 x 0,5)

3. Να ξαναγραφούν οι παρακάτω περίοδοι, αφού μεταφερθούν τα ρήματα στο αντίστοιχο πρόσωπο του άλλου αριθμού (στην έγκλιση που βρίσκονται) και γίνουν, όπου χρειάζεται, οι αναγκαίες τροποποιήσεις ώστε οι νέες προτάσεις να είναι συντακτικώς και νοηματικώς αποδεκτές. Να μην θίξετε τις περιόδους εκείνες που αν τροποποιηθούν δεν παρέχουν αποδεκτό νόημα:

α) *Filius eam maestam invenit.*

β) *Rex imperium perdit.*

- γ) *Filius regis pudicitiam puellarum laedit.*
 δ) *Femina illis iniuriam aperit.*
 ε) *Ille delictum punit.*
 στ) *Nos delictum punimus.*
 ζ) *Vos iniuriam aperitis.*
 η) *Ille populum Romanum concitabat.*
 θ) *Vos Tarquinio imperium adimitis.*
 ι) *Populus Romanus duo consules deligebat.*

Μονάδες 5 (10 x 0,5)

4. Στηριζόμενοι στο κείμενο να γράψετε δίπλα σε κάθε ερώτηση το γράμμα της αντίστοιχης απάντησης. Πέντε από τις προτάσεις που καταχωρίζονται στη στήλη των απαντήσεων δεν ανταποκρίνονται σε αντίστοιχες ερωτήσεις.

Ερωτήσεις

Απαντήσεις

1) ☐ <i>Quis pudicitiam uxoris Collatini laedit?</i>	α) <i>Maritis, patris et Iuni Bruti.</i>
2) ☐ <i>Quibus Lucretia iniuriam aperit?</i>	β) <i>Duo.</i>
3) ☐ <i>Gladium an cultrum Brutus ex vulnere extrahit?</i>	γ) <i>Marito, patri et Iunio Bruto.</i>
4) ☐ <i>Quot (= πόσους;) populus Romanus consules deligit?</i>	δ) <i>Lucretia.</i>
5) ☐ <i>Quid marito suo Lucretia aperit?</i>	ε) <i>Sextus Tarquinius.</i>
6) ☐ <i>Qui (= ποιοι) Lucretiam maestam inveniunt?</i>	στ) <i>Iniuria.</i>
	ζ) <i>Culdro.</i>
	η) <i>Iniuriam.</i>
	θ) <i>Maritus, pater et Iunius Brutus.</i>
	ι) <i>Cultrum.</i>
	ια) <i>Maritus Lucretiam invenit maestam.</i>

Μονάδες 3 (6 x 0,5)

5. Να μεταφράσετε τις δύο τελευταίες περιόδους του κειμένου.

.....
.....
.....

Μονάδες 2

6. Βάσει του κειμένου να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της Α' στήλης με τους συντακτικούς όρους της Β' αναγράφοντας μέσα στο πλαίσιο τον αριθμό της αντίστοιχης λέξης της Α' στήλης. Στη Β' στήλη υπάρχουν τέσσερις όροι των οποίων δεν δίδεται η αντίστοιχη λέξη:

A

- 1) *regum*
- 2) *modo*
- 3) *pudicitiam*
- 4) *maestam*
- 5) *cultro*
- 6) *punire*

B

- γενική αντικειμενική
- υποκείμενο
- γενική υποκειμενική
- αντικείμενο του ρ. «parat»
- κατηγορηματικός προσδιορισμός
- αφαιρετική του τρόπου
- γενική διαιρετική
- κατηγορούμενο
- αντικείμενο του ρ. «laedit»
- αφαιρετική του οργάνου

Μονάδες 3 (6 λέξεις x 0,5)

5. Κριτήριο γραπτής ωριαίας δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Τάξη: ..... Τμήμα: ..... Σχολ. Έτος: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: .....

Βαθμός: ..... (αριθμητικός)

..... (ολογράφως)

ΜΑΘΗΜΑ X

A. Κείμενο

Aeneas bellum ingens geret in Italia. Populos feroces contundet, mores eis imponet et moenia condet. Tu Aeneam ad caelum feres. Postea Iulus, Aeneae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam muniet. Post trecentos annos Iliia duos filios, Romulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Romulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellabit. Romanis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iulo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aeneam, in caelo accipies.

B. Παρατηρήσεις

1. Να μεταφράσετε το απόσπασμα:

Romulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellabit. Romanis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iulo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet:

.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 3

2. Στηριζόμενοι στο κείμενο να γράψετε δίπλα σε κάθε ερώτηση το γράμμα της αντίστοιχης απάντησης Ένα στοιχείο της στήλης των απαντήσεων περισσεύει.

Ερώτηση

Απάντηση

1) ☐ <i>Ubi Aeneas bellum geret?</i>	α) <i>Romulus.</i>
2) ☐ <i>Quis Aenean ad caelum feret?</i>	β) <i>Caesar Augustus.</i>
3) ☐ <i>Quis Albam Longam muniet?</i>	γ) <i>In Italia.</i>
4) ☐ <i>Quis urbi nomen dabit?</i>	δ) <i>Filius Aeneae.</i>
5) ☐ <i>Quis bellum componet in Italia?</i>	ε) <i>Jupiter.</i>

στ) *Filia Jovis, Venus.*

Μονάδες 2 (5 λέξεις x 0,4)

3. *Populos feroces contundet, mores eis imponet et moenia condet.* Να μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό (όπου είναι δυνατόν).

.....
.....

Μονάδες 2 (8 λέξεις x 0,25)

4. Να τοποθετήσετε τα παρακάτω ρήματα στον πίνακα και να συμπληρώσετε τον αντίστοιχο τύπο στους άλλους χρόνους της ίδιας φωνής: *condet, feres, muniet, appellabit, erit.*

Ενεστώτας	Παρατατικός	Μέλλοντας

Μονάδες 3 (15 λέξεις x 0,2)

5. Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν:

ονομαστική ενικού	αιτιατική ενικού	αφαιρετική ενικού	δοτική πληθυντικού	αιτιατική πληθυντικού
			<i>eis</i>	
				<i>quos</i>
<i>tu</i>				
	<i>hunc</i>			
		<i>suo</i>		

Μονάδες 3 (15 λέξεις x 0,2)

6. Να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις του κειμένου και να εξηγήσετε τον τρόπο που εισάγονται και εκφέρονται.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μονάδες 2

7. *Aeneas bellum ingens geret in Italia. Populos feroces contundet, mores eis imponet et moenia condet. Tu Aeneam ad caelum feres. Postea Iulus, Aeneae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit.* Να ξαναγράψετε τις προτάσεις εξαρτώντας όλα τα ρήματα από το: *Jupiter narrat...* και να γίνουν οι αλλαγές που απαιτεί η απαρεμφατική σύνταξη με ειδικό απαρέμφατο.

.....

.....

.....

.....

Μονάδες 3 (10 x 0,3)

8. Να συμπληρωθούν τα κενά, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των λέξεων ή των προτάσεων που δίνονται:

- α) *feroces* είναι ..... προσδ. στο .....
- β) *mores* είναι ..... στο .....
- γ) *tu* είναι ..... στο .....
- δ) *Romulum, Remum* είναι ..... στο .....
- ε) *lupa* είναι ..... στο .....
- στ) *Martia* είναι ..... προσδ. στο .....
- ζ) *de nomine* είναι εμπρόθ. προσδ. που δηλώνει
.....
- η) *Romanis* είναι ..... από το .....
- θ) *ab Iulo* είναι εμπρόθ. προσδ. που δηλώνει
..... από το .....
- ι) *Belli* είναι ..... στο .....

Μονάδες 2 (20 λέξεις x 0,1)

6. Κριτήριο γραπτής δοκιμασίας επί των ενότητων VI-X

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Τάξη: ..... Τμήμα: ..... Σχολ. Έτος: .....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: .....

Βαθμός: ..... (αριθμητικώς)

..... (ολογράφως)

A. Κείμενο

Legum ministri sunt magistratus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus.

Milites his verbis admonet: «Hostes adventare audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant».

Cum in venationibus eris, licebit tibi quoque pugillares adportare: Videbis non Dianam in montibus sed Minervam errare.

Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit. Brutus ex vulnere dolore magno cultrum extrahit et delictum punire parat.

Populos feroces contundet, mores eis imponet et moenia condet. Tu Aeneam ad caelum feres.

B. Παρατηρήσεις

1. Να γράψετε την ονομαστική του ενικού και τις πλάγιες πτώσεις του αριθμού στον οποίο δίνονται οι παρακάτω λέξεις (εάν λείπει κάποια πτώση να θέσετε παύλα): *iudices, verbis, omnes, iniuriam, cultro, moenia, caelum*.

Όνομαστική ενικού	Γενική	Δοτική	Αιτιατική	Αφαιρετική

Μονάδες 3,5 (35 λέξεις x 0,1)

2. Να γράψετε την ονομαστική και γενική ενικού καθώς και τη γενική και αφαιρετική του πληθυντικού αριθμού των παρακάτω λέξεων στο ίδιο γένος και στο πρόσωπο που βρίσκονται: *his, eos, tibi, illis, se, ipsam*.

Ονομαστική ενικού	Γενική ενικού	Γενική πληθυντικού	Αφαιρετική πληθυντικού

Μονάδες 3 (24 λέξεις x 0,125)

3. *feres, punire, nuntiant, condet*: Να γράψετε το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα.

Ενεστώτας	Παρατατικός	Μέλλοντας

Μονάδες 3 (12 λέξεις x 0,25)

4. Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας, από τις λέξεις που δίδονται μέσα στις παρενθέσεις, τη λέξη που κάθε φορά απαιτείται, αφού τη μεταφέρετε στον κατάλληλο τύπο. Να προσέξετε ώστε οι προτάσεις να είναι νοηματικώς αποδεκτές.

α) *Caesar quattuor ex ..... in Nervii et tres in Belgis conlocat.*
(legio)

β) *Quattuor ..... in Nervii hiemare imperat et tres in Belgis ..... iubet.* (remaneo, legio)

- γ) ..... *omnes* ..... *in* .....
conlocare iubet. (hiberna, legatus, legio)
- δ) ..... *frumentum in castra* ..... *iubet.*
 (importo, legatus)
- ε) ..... *regum non licet puellarum pudicitiam* .....
 (laedo, filius)
- στ) *Ille* ..... *parat Sextum Tarquinium,* .....
Tarquini Superbi, ... *septimus atque ultimus regum erat.*
 (punio, filius, qui)
- ζ) *Collatinus uxorem* ..... *invenit.* (suus,
 maestus)

Μονάδες 3 (15 λέξεις x 0,2)

5. Να συμπληρωθούν τα κενά, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των λέξεων που δίνονται.

- α) *Interpretes* είναι ..... στο .....
- β) *verbis* είναι ..... στο .....
- γ) *esse* είναι ..... απαρέμ. .... στο .....
- δ) *hostes* είναι ..... στο .....
- ε) *illis* είναι ..... στο .....
- στ) *ipsam* είναι ..... προσδ. στο .....
- ζ) *eis* είναι ..... στο .....
- η) *dolore* είναι ..... στο .....

Μονάδες 2 (8 λέξεις x 0,25)

6. Να σημειώσετε την ένδειξη X στο αντίστοιχο πλαίσιο, αν νομίζετε ότι το περιεχόμενο των προτάσεων είναι σωστό ή λανθασμένο. Να αιτιολογήσετε όλες τις επιλογές σας.

	Σωστό	Λάθος
α) <i>adportare</i> : τελικό απαρ. υποκ. στο ρήμα «licebit».	☐	☐
β) <i>in montibus</i> : εμπρόθ. προσδ. που δηλώνει κίνηση σε τόπο.	☐	☐
γ) <i>servi</i> : υποκ. στο ρήμα «sumus».	☐	☐

- δ) *nostrī*: γενική κτητική στο «*speculatores*».
- ε) *se*: αντικείμενο στο ρήμα «*interficit*».

.....

.....

.....

.....

.....

Μονάδα 1 (5 λέξεις x 0,2)

7. α) *Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit*: Να ξαναγράψετε τις προτάσεις εξαρτώντας όλα τα ρήματα από το: *Eutropius narrat...* και να γίνουν οι αλλαγές που απαιτεί η απαρεμφατική σύνταξη με ειδικό απαρέμφατο.
- β) *Tu Aeneam ad caelum feres*: Να μετατρέψετε το ρήμα σε απαρέμφατο εξαρτώμενο από το ρήμα *debeo*.

Μονάδες 1,5 (6 λέξεις x 0,25)

8. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της στήλης Β'. Δύο λέξεις της στήλης Β' περισσεύουν.¹⁶¹

A

- 1) *ποινή*
- 2) *είμαι*
- 3) *ιδέα*
- 4) *οὔζ* (= αφτί)
- 5) *ρήμα*
- 6) *επτά*
- 7) *ουλή*
- 8) *φέρνω*

B

- α) *verbis*
- β) *videris*
- γ) *feres*
- δ) *lacrimas*
- ε) *punire*
- στ) *errare*
- ζ) *vulnere*
- η) *sumus*
- θ) *septem*
- ι) *audio*

Μονάδα 1 (8 λέξεις x 0,125)

¹⁶¹ Εάν ο διδάσκων κρίνει ότι η άσκηση δεν ανταποκρίνεται στο επίπεδο των μαθητών του, μπορεί, κατά την κρίση του, να την αντικαταστήσει με άλλη. Οι απαντήσεις της άσκησης βρίσκονται στις ετυμολογικές παρατηρήσεις του σχολικού εγχειριδίου.

9. Να μεταφράσετε στα νέα Ελληνικά τις περιόδους:

α) *Hostes adventare audio;speculatores nostri eos prope esse nuntiant.*

β) *Cum in venationibus eris, licebit tibi quoque pugillares adportare.*

γ) *Tu Aeneam ad caelum feres.*

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 2 (20 λέξεις x 0,1)

7. Κριτήριο γραπτής ωριαίας δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο:.....

Τάξη:..... Τμήμα:..... Σχολ. Έτος:.....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία:.....

Βαθμός:.....(αριθμητικώς)

.....(ολογράφως)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ XII και XIV

A. Να μεταφράσετε το παρακάτω κείμενο:

α) *L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. “Quid est” inquit “mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?”*

β) *Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antonii fuerat, Athenas confugit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimavit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalida, similem effigiei mortui. Quem simul aspexit Cassius, timorem concepit.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

B. Παρατηρήσεις

1. α) Να συνδέσετε τους αριθμούς της στήλης Α με τα γράμματα της στήλης Β.
Ένα στοιχείο της στήλης Β' περισσεύει:

A	B
1. <i>quid</i>	α) αναφορική αντωνυμία
2. <i>mea</i>	β) οριστική αντωνυμία
3. <i>tibi</i>	γ) κτητική αντωνυμία β' προσώπου
4. <i>eius</i>	δ) ερωτηματική αντωνυμία
5. <i>quem</i>	ε) προσωπική αντωνυμία β' προσώπου
	στ) κτητική αντωνυμία α' προσώπου

Μονάδες 1,25

- β) Να συμπληρώσετε τις πτώσεις του αριθμού στον οποίο δίνονται οι παρακάτω λέξεις:

Γενική	Δοτική	Αιτιατική	Κλητική	Αφαιρετική
	<i>consuli</i>			
	<i>filiae</i>			
		<i>animum</i>		
				<i>exercitu</i>
				<i>facie</i>

Μονάδες 1,25

2. α) Να γράψετε τις παρακάτω φράσεις μεταφέροντας όλους τους τύπους των κλιτών λέξεων στον αντίθετο αριθμό:
- *Filiola eius erat admonendum parvula.*
  - *Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam.*
  - *Cur tristis es?*
  - *Repente apparuit ei species horrenda, similem effigiei mortui.*

Μονάδες 1,25

β) Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

Ενεστώτας				
Παρατατικός				
Μέλλοντας				
Παρακείμενος		<i>existimavit</i>		<i>apparuit</i>
Υπερσυντέλικος	<i>fuerat</i>		<i>dederat</i>	
Συντελεσμένος Μέλλοντας				

Μονάδες 1,25

3. α) Να συμπληρωθούν τα κενά ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των λέξεων που δίνονται:

- *L. Aemilio Paulo* είναι ..... από το .....
- *bellum* είναι ..... στο .....
- *eius* είναι γενική ..... από το .....
- *tristis* είναι ..... στο .....
- *Actiacum* είναι ..... προσδιορισμός στο .....

Μονάδες 1,25

β) Να βάλετε ένα X στο αντίστοιχο τετραγωνάκι, αν νομίζετε ότι το περιεχόμενο των προτάσεων είναι σωστό ή λαθεμένο. Να αιτιολογήσετε τις επιλογές σας στις προτάσεις 2 και 5.

	Σωστό	Λάθος
1) <i>consuli</i> : είναι παράθεση στο «L. Aemilio Paulo».	☐	☐
2) <i>filiae</i> : είναι άμεσο αντικ. στο «dedit».	☐	☐
3) <i>Athenas</i> : είναι απρόθετη αιτιατ. που δηλώνει την σε τόπο κίνηση.	☐	☐
4) <i>ei</i> : είναι αντικ. στο «apparuit».	☐	☐
5) <i>facie</i> : είναι αφαιρετική της ιδιότητας.	☐	☐

Μονάδες 1,25

4. Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών επιρρηματικών προτάσεων που υπάρχουν στο δεύτερο απόσπασμα. Να δικαιολογήσετε τη χρήση του συνδέσμου με τον οποίο εισάγονται οι δευτερεύουσες προτάσεις στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Μονάδες 2,5

8. Κριτήριο γραπτής ωριαίας δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο:.....

Τάξη:.....Τμήμα:.....Σχολ. Έτος:.....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία:.....

Βαθμός:.....(αριθμητικώς)

.....(ολογράφως)

ΜΑΘΗΜΑ XVII

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφέρετε στην αντίστοιχη πτώση ή στο αντίστοιχο πρόσωπο του άλλου αριθμού τους κλιτούς τύπους των παρακάτω προτάσεων. Να μη θίξετε τους τύπους εκείνους, που αν μετασχηματισθούν, προκύπτουν προτάσεις νοηματικώς εσφαλμένες.

α) *Hi vultum fingere non poterant.*

β) *Tu lacrimas tenere non poteras.*

γ) *Abdidi in tebernaculis suam fortunam querebantur.*

δ) *Alius alia de causa discedere cupiebat.*

ε) *Hi illos incredibili vitrute esse praedicabant.*

στ) *Alius discedebat, alius pudore adductus remanebat.*

ζ) *Hic periculum miserabatur.*

η) *Propter periculum omnes perturbabantur.*

Μονάδες 4

2. Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας από τις λέξεις που δίδονται μέσα στις παρενθέσεις τη λέξη που κάθε φορά απαιτείται, αφού τη μεταφέρετε στον κατάλληλο τύπο. Τα ρήματα με τα οποία θα συμπληρώσετε τα κενά να τεθούν σε οριστική παρατατικού παθ. φωνής. Να προσέξετε ώστε οι προτάσεις να είναι νοηματικώς αποδεκτές.

α) *Totis castris testamenta ..... videbas, quia omnes .....*

..... vitae suae prope esse .....

(obsignor απαρ., arbitror, ultimus, dies)

- β) *Vos, qui rei militaris periti* ..... , ...
(habeo, perturbo)
- γ) *Nos hostes incredibili virtute esse* ..... *et periculum*
..... *discedere cupiebamus* (arbitror, miseror παθ.
μτχ.)
- δ) *Puella timore* ..... *fatum suum* .....
(queror, adduco παθ. μτχ.)
- ε) *Milites* ..... *ex vocibus mercatorum, qui* .....
..... *gentem esse incredibili virtute praedicabant,* .....
..... *cupiebant* (perturbo παθ. μτχ., fugio, hic)
- στ) *Nos fatum* ..... , *quia periculum prope*
esse ..... (miseror, communis, video)
- ζ) *Hostes, qui periti* ..... *militaris* ..... , ...
permoti in ..... *se abdebant.* (habeo, res, mons, terror)

Μονάδες 4

3. Να εξετάσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι συντακτικώς ορθές ή εσφαλμένες και να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο.

	Σωστό	Λάθος
α) <i>Nonnulli timorem concipiunt, cum luna defecit.</i>	☐	☐
β) <i>Nonnullos timor invasit, cum luna deficit.</i>	☐	☐
γ) <i>Nonnulli discedere cupiebat, sed pudore adducti remanebant.</i>	☐	☐
δ) <i>Nonnulli perturbabantur, sed vultus fingebant et lacrimas tenebant.</i>	☐	☐
ε) <i>Nonnullos milites queri fatum suum vidimus.</i>	☐	☐

Μονάδες 4

4. Να μεταφράσετε τις παρακάτω περιόδους:

- α) *Hi abdidi in tabernaculis suum fatum querebantur et lacrimas tenere non poterant.*
- β) *Timore milites perturbabantur et discedere cupiebant.*
- γ) *Alli discedere cupiebant, alli pudore adducti remanebant.*

- δ) *Milites propter magnum periculum suum fatum querebantur.*
- ε) *Milites nostri neque vultum fingere neque lacrimas tenere poterant.*
- στ) *Mercatores et Galli Germanos ingenti magnitudine corporum esse praedicabant.*
- ζ) *Mercatores et Galli Germanos homines ingentis magnitudinis esse arbitrabantur.*
- η) *Horum vocibus ac timore paulatim etiam ii, qui rei militaris periti habebantur, perturbabantur.*

Μονάδες 8

9. Κριτήριο γραπτής δίσωσης δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο:.....

Τάξη:..... Τμήμα:..... Σχολ. Έτος:.....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία:.....

Βαθμός:.....(αριθμητικώς)

.....(ολογράφως)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ Ι-Χ

A. KEIMENO

α) *Caesar propter frumenti inopiam legiones in hibernis multis conlocat. Ex quibus quattuor in Nervii hiemare iubet et tribus imperat in Belgis remanere. Legatos omnes frumentum in castra importare iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventare audio; speculatores nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavere debetis; hostes enim de collibus advolare solent et caedem militum perpetrare possunt.»*

β) *Post trecentos annos Ilia duos filios Romulum et Remum, pariet, quos lupa nutriet. Romulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellabit. Romanis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iulo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet. Hunc tu, ut Aeneam, in caelo accipies.*

[Να γράψετε στο τετράδιό σας τη Μετάφραση των κειμένων (α) και (β)].

Μονάδες 50

B. Παρατηρήσεις

1. α) Να μεταφέρετε τα θηλυκά τριτόκλιτα ουσιαστικά του κειμένου (α) στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού. (Να γράψετε την απάντηση στο τετράδιό σας.)

Μονάδες 3

- β) Να συμπληρώσετε τα κενά με τα ρήματα που δίδονται εντός των παρενθέσεων, αφού τα μεταφέρετε στο κατάλληλο πρόσωπο του ενεργητικού μέλλοντα. Έπειτα να μετασχηματίσετε τις προτάσεις ώστε η ενέργεια του ρήματος να αναφέρεται στο παρόν.

i) *Illa filium dei* ..... (nutrio)

ii) *Illi legiones in Belgis remanere* ..... (iubeo)

iii) *Hostes caedem militum* ..... (perpetro)

iv) *Nos Saturnium regnum* ..... (restituo)

v) *Legiones propter frumenti inopiam in hibernis* ..... (remaneo)

- (Στο τετράδιό σας να γράψετε τον αριθμό της άσκησης και δίπλα τις λέξεις τις οποίες κατά τη γνώμη σας πρέπει να συμπληρώσετε.)

Μονάδες 5

- γ) Να συμπληρώστε τα κενά επιλέγοντας από τις λέξεις που δίδονται μέσα στις παρενθέσεις τη λέξη που κάθε φορά απαιτείται, αφού τη μεταφέρετε στον κατάλληλο τύπο. Τα ρήματα με τα οποία θα συμπληρώσετε τα κενά να τεθούν σε χρόνο Παρατατικό. Να προσέξετε ώστε οι προτάσεις να είναι νοηματικώς αποδεκτές.

i) *Caesar* (1) ..... *in* (2) ..... *remanere imperat.* (miles πληθ., collis ενικ.)

ii) *Incolae* (3) ..... *de collibus* (4) ..... *nuntiant.* (hostis, advolo)

iii) *Speculatores* (5) ..... (6) ..... *et prope eas* (7) ..... *nuntiant.* (legio, sum, advento)

iv) *Vim hostium milites* (8) ..... *debebant.* *Hostes caedem militum perpetrare* (9) ..... (caveo, possum)

- (Στην άσκηση τα κενά είναι αριθμημένα. Στο τετράδιό σας να γράψετε τον αριθμό του κενού και δίπλα τις λέξεις τις οποίες κατά τη γνώμη σας πρέπει να συμπληρώσετε.)

Μονάδες 4,5

2. α) Να μεταφέρετε στην αντίστοιχη πτώση ή στο αντίστοιχο πρόσωπο του άλλου αριθμού τους κλιτούς τύπους των παρακάτω προτάσεων. Να μη θίξετε τις προτάσεις εκείνες οι οποίες, αν μετασχηματισθούν, δεν δίδουν αποδεκτό νόημα.

- i) *Legionem conlocamus in illo loco.*
- ii) *Speculator mihi eum prope esse nuntiat.*
- iii) *Vim hostium cavere debetis.*
- iv) *Caesar legiones in hibernis multis conlocat.*
- v) *Hostes de collibus advolare solebant.*
- vi) *Hunc tu accipies.*
- vii) *Ille regnum restituet.*
- viii) *Illa filios pariet quos lupa nutriet.*
- ix) *Rex illum in caelo accipiet.*

(Να γράψετε στο τετράδιο τις προτάσεις με τη νέα μορφή που θα πάρουν ύστερα από τις τροποποιήσεις που θα επιφέρετε.)

Μονάδες 4,5

- β) Να μεταφέρετε τις αντωνυμίες του κειμένου (β) στην αντίστοιχη πτώση του άλλου αριθμού στο γένος που βρίσκονται. (Να γράψετε την απάντησή σας στο τετράδιο)

Μονάδες 4

- γ) *his verbis*: Να κλιθούν μαζί στις πλάγιες πτώσεις του οικείου αριθμού. (Να γράψετε την απάντησή σας στο τετράδιο)

Μονάδες 4

3. α) Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς που υπάρχουν μπροστά από τα στοιχεία της Α' στήλης (τον ένα κάτω από τον άλλο) και δίπλα από τον καθένα σημειώστε το γράμμα που υπάρχει μπροστά από το στοιχείο της Β' στήλης, το οποίο αντιστοιχεί σε κάθε στοιχείο της πρώτης. Ένα στοιχείο της Β' στήλης περισσεύει.

A	B
1) <i>in caelo</i>	α) υποκείμενο
2) <i>frumenti</i>	β) εμπρ. προσδ. του αναγκαστικού αιτίου
3) <i>prope</i>	γ) επιρρ. προσδ. του τόπου
4) <i>de collibus</i>	δ) εμπρ. προσδ. της κίνησης σε τόπο
5) <i>in castra</i>	ε) γενική κτητική

6) <i>Ilia</i>	στ) εμπρ. προσδ. του τόπου (της στάσης)
7) <i>propter inopiam</i>	ζ) γενική υποκειμενική
8) <i>ex quibus</i>	η) εμπρ. προσδ. του διηρημένου όλου
9) <i>duos</i>	θ) εμπρ. προσδ. της κίνησης από τόπο
10) <i>Belli</i>	ι) γενική αντικειμενική
	ια) επιθετικός προσδιορισμός

Μονάδες 6,25

- β) Να εξετάσετε αν οι παρακάτω προτάσεις είναι συντακτικώς ορθές ή εσφαλμένες και να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο.

	Σωστό	Λάθος
1) <i>Magnum imperium Romanis erat.</i>	☐	☐
2) <i>Quattuor ex legionis in Belgis hiemare iubet.</i>	☐	☐
3) <i>Romulus Romam de suo nomine appellat.</i>	☐	☐
4) <i>Caesar Augustus portas, Belli claudere debet.</i>	☐	☐
5) <i>Caesar legatos frumentum in castra importare imperat.</i>	☐	☐
6) <i>Post multis annis Romulus moenia Martia condet.</i>	☐	☐
7) <i>Caesar multas legiones in illa loca conlocat.</i>	☐	☐
8) <i>Caesar milites vim hostium cavere admonet.</i>	☐	☐
9) <i>Speculator hostes esse prope nuntiant.</i>	☐	☐
10) <i>Caesar legatum frumentum in castra importare iubet.</i>	☐	☐

(Να γράψετε στο τετράδιο τον αριθμό της άσκησης και δίπλα την ένδειξη Σ αν θεωρείτε ότι πρέπει να επιλέξετε «Σωστό» ή την ένδειξη Λ αν θεωρείτε ότι πρέπει να επιλέξετε «Λάθος».)

Μονάδες 6,25

4. α) Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τους τύπους του κειμένου (β) που βρίσκονται σε πώση αιτιατική (εμπρόθετους και απρόθετους).

Μονάδες 6

- β) *Romulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellabit.*
Θα διατηρηθεί το νόημα της περιόδου ή θα αλλοιωθεί, αν αντικαταστήσουμε την αντωνυμία «suo» με την αντωνυμία «eius»; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας. (Να γράψετε την απάντηση στο τετράδιό σας.)

Μονάδες 2,5

- γ) Να εντοπίσετε το υποκείμενο των απαρεμφάτων του (α) κειμένου.

(Να γράψετε την απάντηση στο τετράδιό σας.)

Μονάδες 4

10. Κριτήριο γραπτής δέωρης δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Ονοματεπώνυμο:.....

Τάξη:..... Τμήμα:..... Σχολ. Έτος:.....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία:.....

Βαθμός:.....(αριθμητικώς)

.....(ολογράφως)

ΜΑΘΗΜΑΤΑ XI-XX

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παρακάτω κείμενο:

- α) *“Quid est” inquit “mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?”. “Mi pater” respondit illa “Persa periit”. Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amabat.*
- β) *Cassius servos inclamavit et de homine eos interrogavit. Illi neminem viderant. Cassius iterum se somno dedit eandemque speciem somniavit. Paucis post diebus res ipsa fidem somnii confirmavit. Nam Octavianus supplicio capitis eum adfecit.*
- γ) *Tum Cacus pastor, fretus viribus, boves quosdam in speluncam caudis traxit aversos. Ubi Hercules, e somno excitatus, gregem aspexit et partem abesse sensit, pergīt ad proximam speluncam; sed postquam boum vestigia foras versa vidit, confusus gregem ex loco infesto amovere coepit.*

Μονάδες 50

B. Παρατηρήσεις

1. α) Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς που υπάρχουν μπροστά από τα στοιχεία της στήλης Α' (τον ένα κάτω από τον άλλο) και δίπλα από τον καθένα να σημειώσετε το γράμμα που υπάρχει μπροστά από το στοιχείο της στήλης Β, το οποίο αντιστοιχεί σε κάθε στοιχείο της πρώτης. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύει:

A	B
1. <i>quid</i>	α) αναφορική αντωνυμία
2. <i>mea</i>	β) δεικτική αντωνυμία
3. <i>tibi</i>	γ) κτητική αντωνυμία β' προσώπου
4. <i>illa</i>	δ) προσωπική αντων. γ' προσώπου
5. <i>ipsa</i>	ε) ερωτηματική αντωνυμία
6. <i>quem</i>	στ) προσωπική αντωνυμία β' προσώπου
7. <i>se</i>	ζ) κτητική αντωνυμία α' προσώπου
	η) οριστική αντωνυμία

Μονάδες 1,75 (7 λέξεις x 0,25)

- β) Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς των κενών που υπάρχουν στον παρακάτω πίνακα και να σημειώσετε δίπλα από κάθε κενό την αντωνυμία την οποία θα γράφατε στο κενό.

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
1	2	<i>quid</i>
<i>eos</i>	3	4
5	<i>ipsa</i>	6
7	<i>eandem</i>	8
<i>quosdam</i>	9	10

Μονάδες 4,5 (10 λέξεις x 0,45)

- γ) Να γράψετε στο τετράδιό σας τη γενική, δοτική, αιτιατική, κλητική και αφαιρετική πτώση των παρακάτω ουσιαστικών, στον αριθμό στον οποίο δίνονται λέξεις: *nomine*, *speciem*, *boves*, *speluncam*, *vestigia*.

Μονάδες 6,25 (25 λέξεις x 0,25)

2. α) Να γράψετε στο τετράδιό σας τις παρακάτω προτάσεις μεταφέροντας όλους τους τύπους των κλιτών λέξεων στον αντίθετο αριθμό:

- *Perierat catellus, quem puella multum amabat.*
- *Ille de homine eos interrogavit.*
- *Pastor boves traxit*

Μονάδες 4,5 (12 λέξεις x 0,375)

β) Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αντίστοιχο τύπο στους υπόλοιπους χρόνους της ίδιας φωνής των ρημάτων: *inclamavit, respondit, adfecit.*

Μονάδες 4,5 (15 λέξεις x 0,3)

γ) Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας από τις παρακάτω προτάσεις μόνο τα ρήματα στον αντίστοιχο τύπο της οριστικής του ενεστώτα:

- *Perierat catellus, quem puella multum amabat.*
- *Illi neminem viderant.*
- *Cassius servos de homine interrogavit.*
- *Pastor boves quosdam traxit.*
- *Hercules gregem aspexit et partem abesse sensit.*

Μονάδες 3,5 (7 λέξεις x 0,5)

3. α) Να χαρακτηρίσετε στο τετράδιό σας τη συντακτική λειτουργία των λέξεων που δίνονται (το συντακτικό τους ρόλο και τη λέξη που προσδιορίζουν): *tibi, catellus, nomine, caudis, boum.*

Μονάδες 6,5 (10 λέξεις x 0,65)

β) Να γράψετε στο τετράδιό σας τους αριθμούς των παρακάτω προτάσεων (τον ένα κάτω από τον άλλο) και δίπλα το γράμμα Σ ή Λ, αν νομίζετε ότι το περιεχόμενο των προτάσεων είναι σωστό ή λανθασμένο. Να αιτιολογήσετε όλες τις επιλογές σας.

	Σωστό	Λάθος
1) <i>tristis</i> :είναι κατηγορούμενο στο «tu».	☐	☐
2) <i>somno</i> : είναι άμεσο αντικείμενο στο «dedit».	☐	☐
3) <i>abesse</i> : είναι τελικό απαρ. ως αντικ. στο «sensit».	☐	☐

- 4) *partem*: είναι υποκείμενο στο «abesse».
- 5) *pastor*: είναι επεξήγηση στο «Cacus».
- 6) *versa*: είναι επιθετική μετοχή, με υποκ. το «vestigia».

Μονάδες 6 (6 λέξεις x 1)

4. α) Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων που υπάρχουν στο τρίτο απόσπασμα. Να δικαιολογήσετε τη χρήση των συνδέσμων με τους οποίους εισάγονται στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Μονάδες 6,5

- β) Να ξαναγράψετε στο τετράδιό σας τις παρακάτω προτάσεις εξαρτώντας όλα τα ρήματα από το ρήμα που σας δίνεται κάθε φορά στην παρένθεση. (Να προσέξετε να γίνουν οι αλλαγές που απαιτεί η απαρεμφατική σύνταξη).

- *Cassius eandem speciem somniavit* (dicor).
- *Octavianus supplicio capitis eum adfecit* (Valerius Maximus narrat)
- *Cacus pastor boves in speluncam traxit*. (feror)

Μονάδες 6 (3 προτάσεις x 2)

